

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету економіки
та управління
 Андрій КОЦУР
« 20 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
 Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 20 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій
 Святослав ПИТЕЛЬ
« 20 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В БІЗНЕСІ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність – D3 Менеджмент

освітньо-професійна програма – «Підприємництво»

Кафедра підприємництва і торгівлі

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екзамен (сем.)
Денна	II	4	46	30	5	10	59	150	-	4

29.08.2025

**Тернопіль – ЗУНУ
2025**

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань D Бізнес, адміністрування та право спеціальності D3Менеджмент, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26 червня 2025 р.).

Робочу програму склав доцент кафедри підприємництва і торгівлі, д-р екон. наук **Сеник Юрій Ігорович**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і торгівлі, протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор

Ольга СОБКО

Гарант ОП

Оксана БІЛАН

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В БІЗНЕСІ»

1. Опис дисципліни «Інноваційна діяльність в бізнесі»

Дисципліна «Інноваційна діяльність в бізнесі»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Дисципліна Вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 2	Спеціальність D3 Менеджмент	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна – 4</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Підприємництво»	Лекції: <i>Денна – 46</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30</i> <i>Заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 59</i> <i>Заочна – 138</i> <i>Тренінг– 10</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5</i> <i>Заочна –</i>
Тижневих годин – 11,5 з них аудиторних – 3,5		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В БІЗНЕСІ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Інноваційна діяльність в бізнесі» є формування у студентів цілісної системи знань про сутність, механізми та детермінанти інноваційного розвитку суб'єктів господарювання в умовах глибинних трансформацій сучасної економіки, зокрема під впливом технологічних викликів, екологічних імперативів та соціально-економічної нестабільності. Курс спрямований на засвоєння студентами теоретико-методологічних засад управління інноваційними процесами та набуття практичних компетенцій з ідентифікації інноваційних можливостей, розробки та впровадження інноваційних рішень, зокрема орієнтованих на принципи циркулярної економіки і сталого розвитку, для підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

Дисципліна «Інноваційна діяльність в бізнесі» ґрунтується на міждисциплінарному підході, інтегруючи знання з економіки інновацій, стратегічного менеджменту, технологічного прогнозування, екології та соціального підприємництва. Вона систематизує та розширює навчальний матеріал суміжних курсів, трансформуючи його в єдиний комплекс прикладних знань, необхідних для ефективного управління змінами в сучасному бізнес-середовищі. Особливу увагу приділено аналізу функціонування інноваційних екосистем (стартап-середовище, кластери, університети як генератори знань) та механізмів їх синергетичного впливу на інноваційну активність компаній.

Успішне засвоєння курсу вимагає від студентів наявності ґрунтовних знань з базових економічних та управлінських дисциплін, здатності до критичного аналізу інформації та абстрактного мислення. Навчальний процес організований як комбінація лекційних занять, що розкривають концептуальні основи, та практичних сесій, спрямованих на розбір реальних кейсів, моделювання ситуацій та розробку власних інноваційних проєктів. Важливим компонентом є самостійна робота з вивчення актуальної фахової літератури, аналітичних звітів та матеріалів провідних світових інноваційних центрів, що дозволяє сформувати актуальне уявлення про глобальні тренди (Deer Tech, шеринг-економіка, цифрова трансформація) та їх аплікацію в українському, зокрема повоєнному, контексті.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Мета лекційних занять полягає у формуванні у студентів цілісного наукового світогляду щодо сутності інноваційної діяльності в контексті сучасних глобальних викликів, опануванні ними концептуальних основ управління інноваційними процесами та розкритті трансформаційного потенціалу інновацій для побудови стійкого та конкурентоспроможного бізнесу на засадах циркулярної економіки та сучасних технологій.

Завдання лекційних занять полягає у системному викладі згідно з робочою програмою наступних ключових аспектів: теоретико-методологічних засад інноваційної діяльності як драйвера економічної трансформації, принципів функціонування та взаємодії елементів сучасних інноваційних екосистем, нормативно-правових та економічних механізмів реалізації екологічної політики та переходу до циркулярних бізнес-моделей, особливостей впровадження перспективних технологічних трендів (Deer Tech) у практику управління підприємством.

Метою проведення практичних занять є розвиток у студентів навичок діагностики інноваційних можливостей, критичного аналізу інноваційних процесів на різних рівнях управління, а також набуття практичного досвіду з розробки, фінансування та комерціалізації інноваційних рішень з урахуванням специфіки окремих галузей та глобального контексту.

Завданнями проведення практичних занять є:

- ❖ поглиблення та закріплення теоретичного матеріалу, отриманого на лекційних заняттях, шляхом розбору конкретних кейсів інноваційних трансформацій вітчизняних та міжнародних компаній;
- ❖ формування практичних умінь і навичок щодо використання інструментів інноваційного менеджменту (таких як Agile, Lean Startup, Customer Development) для пошуку ідей, їх валідації та поетапного впровадження;
- ❖ опанування методів аналізу та оцінки ефективності інноваційних проектів, включаючи фінансові, маркетингові та соціально-екологічні аспекти, з використанням сучасних оцінних методик і показників;
- ❖ набуття компетенцій з розробки повноцінних інноваційних пропозицій – від ідеї до структурованого бізнес-проекту, включаючи обґрунтування джерел фінансування, стратегії маркетингу інновацій та плану комерціалізації;
- ❖ розвиток навичок презентації та захисту інноваційних проектів (пітчінг) перед потенційними інвесторами та стейкхолдерами.

3. Програма навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність в бізнесі»

Змістовий модуль 1

Основи інноваційної діяльності в новій реальності

Тема 1. Інновації як драйвер економічної трансформації

Індустріальна економіка: основа на масовому виробництві, капіталі та праці. Постіндустріальна економіка - перехід до сфери послуг та інформації. Знання як головний продуктивний ресурс. Креативність та інновації як основне джерело вартості. Концепція "creative destruction" Й. Шумпетера. Підприємець як агент змін у економіці. П'ять типів інновацій Шумпетера: нові товари, методи виробництва, ринки, джерела сировини, організаційні зміни. Інновації як джерело економічного прибутку. Роль монополій в інноваційному процесі. Теорія технологічних укладів та довгих хвиль М. Кондратьєва. 40-60-річні цикли економічної активності. П'ять технологічних укладів у історичній ретроспективі. Фази циклу: підйом, спад, депресія, оживлення. Ключові інновації як драйвери кожного нового циклу. Сучасний шостий технологічний уклад: нано-, біо-, III технології.

Сучасні індикатори та рейтинги інноваційного розвитку. Методології оцінки інноваційної активності в глобальному контексті. Global Innovation Index (GII): 80+ показників, 7 основних компонентів. Bloomberg Innovation Index: акцент на R&D та високотехнологічне виробництво. European Innovation Scoreboard - диференційований підхід до країн ЄС. Критерії оцінки: інституційне середовище, людський капітал, інфраструктура, розвиток ринків. Сучасна парадигма - комбінація знань, технологій та інституційних змін.

Інноваційна політика ЄС та перспективи для України. Основні інструменти європейської інноваційної політики - Horizon Europe (2021-2027), Digital Europe Programme, Європейські інноваційні рада (EIC) та інноваційні кластери, Cohesion Policy, The New European Innovation Agenda.

Інновації в умовах війни та відбудови: український контекст. Вплив війни на інноваційний потенціал України. Руйнування інфраструктури та переміщення талантів. Адаптація бізнесу в напрямку оборонних технологій та кібербезпеки. Зростання IT-сектора незважаючи на війну. Державні програми підтримки (eRobota, Diia.City)

Література:

1. Гражевська Н. Механізм саморозвитку економічних систем у концепції "творчого руйнування" Й. Шумпетера. *Економіка*. Т. 4(145). 2013. С. 11-12 URL: https://www.researchgate.net/publication/289939529_THE_MECHANISM_ECONOMIC_SYSTEMS_SELF-DEVELOPMENT_IN_THE_CONCEPT_OF_CREATIVE_DESTRUCTION_BY_J_SCHUMPETER
2. Маслюківська А. Інноваційна теорія йозефа шумпетера: від класичного визначення поняття "інновація" до сучасного розуміння інноваційних ідей. *Економіка*. Т. 4(145). 2013. С. 59-61 URL: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/145_21.pdf
3. Близнюк Т.П. Теоретичні аспекти теорії довгих хвиль М. Кондратьєва. URL: <https://nasplib.isoftware.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/21f076f1-a52c-47ff-8b73-1bca5ba7a85b/content>
4. Інноваційний фонд Європейської комісії вартістю 4 мільярди Євро проводить конкурс пропозицій. URL: <https://ua.ds.isolar.com/info/european-commission-s-4-billion-innovation-fund-89007650.html>
5. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
6. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>

7. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні у 2023 році: науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. – К.: УкрІНТЕІ, 2024. – 108 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/informatsiyno-analitychni/2024/05.08.2024/Naukovo-analitychna.dopovid-Naukova.naukovo-tekhnichna.ta.innovatsiyna.diyalnist.v.Ukrayini.u.2023.rotsi-05.08.2024.pdf>
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
9. Global Innovation Index. URL: <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index>
10. Цивільний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
11. Bloomberg Innovation Index. URL: <https://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/>
12. European Innovation Scoreboard. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en
13. Horizon Europe strategic plan 2025-2027 for research and innovation to underpin journey to a green, digital and resilient future. URL: <https://horizon-europe.org.ua/en/news/info/horizon-europe-strategic-plan-2025-2027-for-research-and-innovation-to-underpin-journey-to-a-green-digital-and-resilient-future/>
14. Digital Europe Programme. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>
15. Cohesion Policy. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/investment-policy_en
16. The New European Innovation Agenda. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda_en
17. Diia.City. URL: <https://city.diia.gov.ua/>

Тема 2. Інноваційні екосистеми - екосистема стартапів, кластерів, університетів

Концептуальні засади інноваційних екосистем. Від лінійних моделей інновацій до екосистемного підходу. Еволюція моделей інновацій: лінійна модель → модель ланцюжка вартості → відкриті інновації → екосистемний підхід. Відмінності від кластерів та інноваційних мереж. Роль різноманітності учасників у формуванні емерджентних властивостей. Структура та функціональні компоненти інноваційної екосистеми. Ядро екосистеми: стартапи, дослідницькі центри, університети. Інфраструктурні елементи: технопарки, акселератори, коворкінги. Фінансові інститути: венчурні фонди, business angels, crowdfunding. Регуляторне середовище, яке включає законодавство, податкові стимули, стандарти.

Роль університетів у формуванні інноваційних екосистем. Еволюція університетів: від освітніх установ до драйверів інновацій. Модель Університету 1.0 - освітня функція. Модель Університету 2.0 - дослідницька місія. Модель Університету 3.0 - підприємницький університет. Модель Університету 4.0 – інноваційні центри. Механізми комерціалізації університетських розробок. Технологічні трансферні офіси (ТТО). Академічне підприємництво. Патентування та ліцензування інтелектуальної власності. Промислові та дослідницькі партнерства. Університети як генератори знань та джерело spin-off компаній.

Стартап-екосистема: структура та динаміка розвитку. Життєвий цикл стартапу в контексті екосистеми. Інфраструктура підтримки стартап-екосистеми.

Кластерні моделі в інноваційних екосистемах. Теорія кластерів М. Портера та її сучасна інтерпретація. Визначення кластера, як географічної концентрації взаємопов'язаних компаній.

Конкурентний ромб Портера. Кластери як драйвери продуктивності та інновацій. Типологія кластерів та їх роль в екосистемах.

Світові кейси та український контекст. Аналіз успішних світових інноваційних екосистем. Кремнієва долина. Ізраїль ("Startup Nation") - роль армії, державної політики, діаспори. Сінгапур - стратегічне положення, інвестиції в R&D. Стан та перспективи розвитку інноваційних екосистем в Україні. Регіональні особливості: Київ, Львів, Харків, Одеса. Вплив війни на екосистеми. Успішні українські кейси: Grammarly, GitLab, MacPaw.

Література:

1. Волощук К.Б., Волощук В.Р. Концептуальні засади інноваційної екосистеми підприємницької діяльності та здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів (технологій) подвійного використання. *Підприємництво і торгівля*. Т. 39. 2023. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1479/1390>
2. Петченко М.В. Структурна будова інноваційної екосистеми. Актуальні проблеми економіки № 10 (220). 2019. С. 103-113. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2019/10/10_2019_103-113.pdf
3. Інноваційна екосистема України: огляд сучасності / Антонюк О.В. та ін. Київ: ДНУ «Інститут математики НАН України», 2020. 275 с.
4. Дерій Ж.В. Роль науково-інноваційних екосистем університетів у відбудові та сталому розвитку громад. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. Т.2 (42). 2025. С. 9-22. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2\(42\)-9-22](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-9-22)
5. OECD Centre for Educational Research and Innovation (CERI). URL: <https://www.oecd.org/education/ceri/>
6. Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego 2010-2020. URL: <https://mostwiedzy.pl/pl/publication/strategia-rozwoju-szkolnictwa-wyzszego-2010-2020-uczestnictwo-w-realizacji-przedsiewziecia-opracowan,111633-1>
7. Відомчі нормативно-правові акти щодо патентування URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/legislation/acts>
8. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
9. Карапетян Е.Т., Квасовський О.Р. Генезис та еволюція концепції промислових кластерів. *Вісник THEU*. Т. 1. 2014. С. 36-48.
10. Startup Nation Central. URL: <https://startupnationcentral.org/>
11. Grammarly. URL: <https://www.grammarly.com/>
12. GitLab. URL: <https://about.gitlab.com/>
13. MacPaw. URL: <https://macpaw.com/uk>

Тема 3. Екологічна політика та циркулярна економіка – нова парадигма бізнесу

Концептуальні засади циркулярної економіки. Лінійна економіка та основні проблеми лінійної. Циркулярна економіка - принципи 3R (Reduce, Reuse, Recycle) та їх розширення до 9R. Теоретичні основи циркулярної економіки. Біомімікрія як джерело інноваційних рішень. Концепція нульових відходів. Економіка замкнутого циклу в контексті сталого розвитку.

Глобальна та європейська екологічна політика. Цілі сталого розвитку ООН (SDGs) 2030. Паризька угода про зміну клімату. Конвенція про біологічне різноманіття. Глобальна рамка для біорізноманіття після 2020 року. Міжнародні стандарти ESG (Environmental, Social, Governance). Європейський зелений курс (European Green Deal). План дій з циркулярної економіки (Circular Economy Action Plan). Механізм коригування вуглецевого кордону (CBAM).

Бізнес-моделі в циркулярній економіці. Відновлення та переробка - закриття матеріальних потоків. Sharing Economy, як платформа спільного користування. Бізнес-модель «Product-as-a-Service».

Державне регулювання та економічні інструменти. Екологічний підхід «розширена відповідальність виробника». Екологічні податки та збори. «Зелені» державні закупівлі.

Стандарти екологічного дизайну. Системи депозитів для тари. «Зелені» облигації та кредити. Венчурне фінансування циркулярних стартапів. Фонди підтримки циркулярних інновацій. Пільгове кредитування екологічних проектів. Міжнародні програми фінансування.

Інноваційні технології для циркулярної економіки. Біотехнології: компостування, біорозкладання. IoT для моніторингу ресурсів та відходів. Блокчейн для відстеження матеріальних потоків. Цифрові платформи для спільного використання. ШІ для оптимізації ланцюгів поставок. Big Data для прогнозування попиту та ресурсів.

Література:

1. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник: К.: Центр навчальної літератури. 2021. 496 с.
2. Глібко С.В., Розгон О. В., Стріжкова А.В. Інноваційне право: науково-практичний посібник: Харків: НДІ ПЗІРНАПрН України. 2020. 244 с.
3. Господарський Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
5. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>
6. Біомімікрія: розумний дизайн, натхненний природою. URL: <https://www.rigips.ua/biomimikriya-rozumnyy-dyzayn-natkhnenny-pryrodoyu>
7. Цілі сталого розвитку. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
8. Паризька угода. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text
9. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. URL: <https://www.eua.eu/publications/policy-input/standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area-esg.html>
10. Carbon Border Adjustment Mechanism. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

Тема 4. Технологічні тренди, що формують майбутнє (Deep Tech)

Феномен Deep Tech - визначення та відмінності від традиційних технологій. Deep Tech як технології, засновані на значних наукових відкриттях та інженерних проривах. Критерії Deep Tech: висока технологічна складність, довгостроковий горизонт розробки, потенціал для створення нових ринків. Міждисциплінарний характер Deep Tech - поєднання біології, фізики, інформатики. Класифікація Deep Tech технологій.

Ключові технологічні тренди та їх потенціал. Трансформація креативних індустрій та розробки програмного забезпечення за допомогою штучного інтелекту. Нейроморфні обчислення: імітація роботи людського мозку. Квантові технології.

Управління Deep Tech проектами. Особливості фінансування та венчурні моделі. Довгостроковий характер інвестицій. Роль державного фінансування на ранніх стадіях. Спеціалізовані венчурні фонди Deep Tech. Корпоративні венчурні програми. Краудфандинг для наукових проектів. Шляхи комерціалізації через стартапи, ліцензування, спільні підприємства. Роль технологічних трансферних офісів. Захист інтелектуальної власності в Deep Tech.

Напрямки Deep Tech – біотехнології та нанотехнології. CRISPR-Cas9 та новітні системи редагування геному. Синтетична біологія: створення штучних організмів для виробництва. Біодрук: створення тканин та органів для трансплантації. Графен та 2D матеріали: властивості та застосування. Метаматеріали і самовідновлювальні матеріали. Приватна космонавтика: SpaceX, Blue Origin та інші. Глобальний інтернет – Starlink.

Література:

1. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник: Центр навчальної літератури. інноваційної діяльності: навчальний посібник:Новийсвіт. 2021. 427 с.

2. Глібко С. В., Розгон О. В., Стріжкова А.В. Інноваційне право: науково-практичний посібник: Харків: НДІ ПЗІРНАПрН України. 2020. 244 с.
3. Місце України в новій хвилі інновацій Deep Tech. URL: <https://archive.mcnl.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/download/688/699>
4. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
5. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>
6. Правові аспекти Deep Tech інновацій в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. URL: <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/article/download/1021/751/2342>
7. Нейроморфні обчислення: що це та в чому суть. URL: <https://gigacloud.ua/articles/nejromorfni-obchyslennya-shho-cze-ta-v-chomu-sut/>
8. Роль венчурного капіталу у фінансуванні Deep Tech стартапів: міжнародний досвід та перспективи для України. URL: <https://istc-proc.kpi.ua/article/view/331521/320765>
9. Краудфандингові платформи. URL: <https://startbusiness.com.ua/kraudfandyngovi-platformy/>
10. Грантова програма для українських deep-tech компаній. URL: <https://business.diia.gov.ua/news/hrantova-prohrama-dlia-ukrainskykh-deep-tech-kompanii>
11. What are genome editing and CRISPR-Cas9? URL: <https://medlineplus.gov/genetics/understanding/genomicresearch/genomeediting/>
12. Корнійчук М.В., Назарько А.І. Метаматеріали та структури на їх основі. *Міжнародна науково-технічна конференція «Радіотехнічні поля, сигнали, апарати та системи»*: матеріали конференції 16–22 березня 2015 р., м. Київ, Україна / КПІ ім. Ігоря Сікорського, РТФ. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2015. - С. 239-241.

Змістовий модуль 2

Інструменти та процес інновацій

Тема 5. Інноваційний менеджмент: від ідеї до впровадження

Теоретичні основи інноваційного менеджменту. Сутність та еволюція інноваційного менеджменту. Інноваційний менеджмент як система управління процесами створення та впровадження нововведень. Відмінності інноваційного менеджменту від традиційного. Ключові функції інноваційного менеджменту: планування, організація, контроль, мотивація. Сучасні виклики в управлінні інноваціями: швидкість змін, невизначеність, глобальна конкуренція. Типологія інноваційних процесів.

Методології управління інноваційними проектами. Stage-Gate модель: етапність та контрольні точки. Agile-методології в інноваціях. Lean Startup - швидке тестування гіпотез, валідація ідей. Design Thinking - орієнтація на користувача, емпатія. Гібридні моделі: поєднання різних підходів.

Генерація та відбір інноваційних ідей. Методи генерації ідей: мозковий штурм, SCAMPER, TIPS. Аналіз стейкхолдерів та визначення потреб. Технологічне сканування та моніторинг трендів. Критерії відбору ідей: стратегічна відповідність, технічна реалізованість, економічна ефективність. Інструменти пріоритизації: матриця BCG, scoring models. Принцип "three horizons" McKinsey: поточні, перспективні, довгострокові інновації. Баланс між ризиком та прибутковістю. Диверсифікація за типами інновацій та ринками. Управління ресурсами в умовах обмежень. Адаптація портфеля до змін зовнішнього середовища.

Дослідження та концептуальний дизайн. Дослідження ринку та технологічних можливостей. Формулювання концепції та цінової пропозиції. Створення мінімально життєздатного продукту (MVP). Тестування гіпотез та збір зворотного зв'язку. Ітеративне

вдосконалення концепції. Дослідження та концептуальний дизайн. Розробка та тестування. Детальне проектування та планування. Прототип та лабораторні випробування. Пілотне впровадження на обмеженому ринку. Збір та аналіз даних про ефективність. Коректування продукту на основі результатів.

Ідентифікація та аналіз ризиків - технологічні ризики, ринкові ризики, фінансові ризики, операційні ризики, правові та регуляторні ризики. Стратегії мінімізації ризиків - диверсифікація інноваційного портфеля, фазове фінансування та контроль точок прийняття рішень, страхування інтелектуальної власності, партнерство та спільні проекти, створення резервів та сценарне планування.

Побудова інноваційної культури. Лідерство в інноваціях. Мотивація та заохочення інноваційної активності. Міжфункціональна співпраця та крос-функціональні команди. Навчання та розвиток інноваційних компетенцій. Організаційні структури для інновацій: R&D центри, внутрішні венчурні фонди, зовнішні акселератори та інкубатори, мережеві організації та екосистеми. Методи оцінки ефективності інновацій: ключові показники інноваційної діяльності (KPI), інтегральні системи оцінки.

Література:

1. Онищенко В. О., Литвиненко С. Л., Литвиненко Л. Л. Управління інноваціями. Менеджмент: навчальний посібник: Кондор. 2022. 284 с.
2. Плахотнік О. Економіка інновацій: конспект лекцій для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня всіх технічних спеціальностей. Кам'янське: ДДТУ. 2022. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-kl54.pdf>
3. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: Підручник. Суми : ВТД «Університетська книга». 2010. – 334 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/16824/1/%d0%98%d0%bd%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%86%d0%b8%d0%be%d0%bd%d0%bd%d1%8b%d0%b9_%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b6%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82.pdf;jsessionid=2E4F652493E134306675416161F50885
4. Stage-Gate модель. URL: <https://flexi-project.com/uk/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-stage-gate-%D1%84%D0%B0%D0%B7%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D0%B2-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB/>
5. Agile-методологія. URL: <https://flexi-project.com/uk/%D1%89%D0%BE-%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B5-agile%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%83%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2/>
6. Lean Startup методологія. URL: <https://theleanstartup.com/principles>
7. Особливості методики Design Thinking як сучасної стратегії проектування в контексті дизайну середовища. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/9460/7/TPD_2017_13_202-215.pdf
8. Інноваційні методики генерування ідей нових товарів. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Innovative%20methods%20for%20generation%20of%20new%20products%20ideas.pdf>
9. Застосування Scamper-методу генерації нових ідей. URL: https://gamehub-cbhe.deusto.es/wp-content/uploads/2016/04/KNTU_local_training_04052017_part4.pdf
10. Boston consulting group matrix: Opportunities for use in economic analysis / [Gorb O. et al.]. *Scientific Horizons*. Vol. 25(7). 2022. P. 20-30.
11. Edward C Malthouse. Scoring models. URL: https://www.researchgate.net/publication/256454243_Scoring_models
12. Minimum Viable Product (MVP): Ключ до швидкого старту та успіху. URL: <https://flexi-project.com/uk/minimum-viable-product-mvp-%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87-%D0%B4%D0%BE-%D1%88%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%82%D0%B0-%D0%B2-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB/>

Тема 6. Фінансування інновацій: джерела та інструменти

Сутність та особливості фінансування інновацій. Високоризикований характер інноваційних проектів. Довгостроковий горизонт окупності інвестицій. Необхідність поетапного фінансування (staged financing). Особливості оцінки вартості інноваційних компаній. Економічна природа інноваційних інвестицій. Концепція "долини смерті" (valley of death) між дослідженням та комерціалізацією. Венчурний капітал як спеціалізований механізм фінансування. Роль держави у подоланні ринкових неспроможностей. Вплив інформаційних технологій на трансформацію фінансування інновацій.

Венчурний капітал як ключовий інструмент. Особисті кошти та кошти родини та друзів. Венчурні фонди: джерела коштів, термін життя, модель управління. Раунди фінансування стартапів. Управління портфелем та стратегії виходу. Процес венчурного фінансування.

Краудфандинг та краудінвестинг. Моделі краудфандингу: reward-based, donation-based, equity-based. Платформи краудфандингу: Kickstarter, Indiegogo та їх аналоги. Правове регулювання краудінвестингу. Стратегії успішних краудфандингових кампаній. Переваги та ризики для інноваторів. ICO/IEO/STO як новітні механізми. Initial Coin Offering (ICO): механізми, регулювання, ризики. Security Token Offering (STO): токенизація активів. Initial Exchange Offering (IEO): роль криптобірж.

Star-up проекти як об'єкт фінансування. Критерії та джерело фінансування Star-up . проектів. Обґрунтування бізнес-плану Star-up проекту. Ризики в Star-up проектах: поняття, види, методичні підходи в оцінюванні. Фінансування Star-up проектів в Україні в умовах війни. Перспективи розвитку Star-up . проектів в Україні.

Література:

1. Гнилянська Л., Кісь М., Білоус Ю. Особливості фінансування інноваційних проектів міжнародної технічної співпраці. *Економіка та суспільство*. Том. 54. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2776/2698>

2. Susheng Wang, Hailan Zhou. Staged financing in venture capital: moral hazard and risks. *Journal of Corporate Finance*. Vol. 10. Issue 1. 2004. P. 131-155.

3. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

4. Інноваційні інвестиції. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/25686/mod_resource/content/1/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%97.pdf

5. Пузько С. Г. «Долина смерті» як феномен життєвого циклу інновацій та проблеми її подолання. URL: [https://vz.kneu.ua/download/2021/23\(2\).06/%C2%ABDeathvalley%C2%BB%20as%20a%20phenomenon%20of%20the%20life%20cycle%20of%20innovation%20and%20problems%20of%20overcoming%20it.pdf](https://vz.kneu.ua/download/2021/23(2).06/%C2%ABDeathvalley%C2%BB%20as%20a%20phenomenon%20of%20the%20life%20cycle%20of%20innovation%20and%20problems%20of%20overcoming%20it.pdf)

6. Зайцева А.С. Визначення поняття, форми та основних інструментів венчурного інвестування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. Том. 72-73. 2020-2021. С. 189-196. URL:

https://www.researchgate.net/publication/371422068_VIZNACENNA_PONATTA_FORMI_TA_OS_NOVNIH_INSTRUMENTIV_VENCURNOGO_INVESTUVANNA

7. Краудфандинг як інноваційне джерело фінансування в Україні. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/85.pdf

8. Краудфандинг та альтернативне фінансування: юридичні можливості для малого бізнесу. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/236116_kraudfanding-ta-alternativne-fnansuvannya-yuridichn-mozhlivost-dlya-malogo-bznesu

9. Security Token Offering як альтернатива ICO. URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/Security-Token-Offering>

10. ICO Explained: What It Is and Successful Examples. URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/initial-coin-offering-ico.asp>

Тема 7. Маркетинг інновацій

Сутність та особливості маркетингу інновацій. Маркетинг інновацій як система планування, ціноутворення, просування та розповсюдження нових продуктів. Адаптація маркетингового комплексу 4P/7P для інноваційних продуктів. Роль маркетингу на різних стадіях життєвого циклу інновації. Взаємозв'язок маркетингу інновацій з R&D та стратегічним менеджментом.

Психологічні аспекти сприйняття інновацій. Теорія дифузії інновацій Е. Роджерса: інноватори, ранні адепти, рання більшість, пізня більшість, відсталі. Критерії прийняття інновацій: відносна перевага, сумісність, складність, тестованість, спостережуваність.

Стратегічне планування в маркетингу інновацій. Аналіз ринкового середовища для інновацій. Ідентифікація потенційних сегментів споживачів для інноваційних продуктів. Аналіз конкурентного середовища: прямі та непрямі конкуренти. Оцінка ринкового потенціалу та прогнозування попиту. Визначення унікальної ціннісної пропозиції. Розробка маркетингової стратегії інновації. Стратегії виходу на ринок. Позиціонування інноваційного продукту. Вибір цільових сегментів та ніш. Стратегії брендингу для інновацій. Адаптація стратегії до типу інновації.

Маркетингові дослідження для інновацій. Методи вивчення потенційного попиту. Кількісні та якісні методи дослідження. Тестування концепції продукту. Юзабіліті-тестування прототипів. Пілотне впровадження та збір зворотного зв'язку. Прогнозування обсягів продажу. Аналіз поведінки споживачів. Вивчення процесу прийняття рішення про купівлю інновації. Розробка персона споживачів для інноваційних продуктів.

Цифровий маркетинг для інновацій. Інструменти цифрового просування інновацій. Контент-маркетинг для інновацій: створення корисного контенту. SEO та SEM для привернення цільової аудиторії. Маркетинг у соціальних мережах: стратегії для різних платформ. Email-маркетинг для комунікації з ранніми adopters. Використання відео-контенту для демонстрації інновацій. Роль даних та аналітики в маркетингу інновацій. Збір та аналіз даних про поведінку споживачів. A/B тестування маркетингових повідомлень. Використання ШІ для персоналізації комунікацій. Метрики ефективності маркетингу інновацій. Інструменти маркетингової автоматизації.

Література:

1. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2021. 496 с.

2. Заблоцький Б.Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності: навчальний посібник. К.: Новий світ. 2021. 427 с.

3. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

4. Непран А.В., Кирчата І.М., Храпач К.Г. Розробка фінансового плану стартап-проектів з виробництва промислового виробу у системі фінансового менеджменту. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/293681>

5. Онищенко В.О., Литвиненко С.Л., Литвиненко Л.Л. Управління інноваціями. Менеджмент: навчальний посібник. К.: Кондор. 2022. 284 с.

6. Плахотнік О. Економіка інновацій: конспект лекцій для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня всіх технічних спеціальностей / О. Плахотнік. Кам'янське: ДДТУ. 2022. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-kl54.pdf>
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
8. Соколова Л.В., Дюжев В.Г., Дюжев О.Г. Маркетингові дослідження у забезпеченні інноваційної активності підприємств. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/d5ed22b0-b4a8-49a4-8aaa-1676ebe46521/content>
9. 7 етапів розробки (NPD) New Product Development. URL: <https://wezom.com.ua/ua/blog/etapy-razrobotki-new-product-development>
10. Пилипенко О.С., Яровий К.О., Мартиненко О.В. Застосування інноваційних бізнес-моделей розвитку підприємства на конкурентних ринках. *Економіка та суспільство*. Том 70. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/5267/5211/>
11. Пилипчук В.П., Данніков О.В., Ямчинська А.С. Впровадження інноваційних продуктів та розвиток ринку FMCG. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/4f2769d0-de95-42b9-a96a-7a91c7ee0984/content>
12. 10 інструментів для тестування юзабіліті, які спростять вам роботу. URL: <https://www.nixsolutions.com/ua/blog/for-developer/10-instrumentiv-dlya-testuvannya-yuzabiliti-yaki-sprostyat-vam-robotu/>

Тема 8. Інновації в торгівлі та логістиці

Еволюція торгових моделей під впливом технологій. Інтеграція онлайн та офлайн каналів, перехід до омніканальності. Персоналізація торгового досвіду на основі ШІ-аналітики. Імерсивні технології: віртуальні примірювальні, AR-догляд за товарами. Інновації в платіжних системах. Біометрія для ідентифікації клієнтів та платежів. Роздрібні CBDC (цифрові валюти центральних банків). Криптоплатежі та токенизація активів. P2P платежі та мобільні гаманці.

Логістика 4.0: інтеграція передових технологій. Автоматизація складської логістики. Роботизовані складські системи (AGV, AMR). Дронове сканування та інвентаризація. «Dark stores» та мікро-фулфілмент центри. IoT-сенсори для моніторингу стану товарів. Оптимізація транспортної логістики. ШІ-планування маршрутів з урахуванням трафіку та погоди. Електрифікація комерційного транспорту. Моделі спільного використання вантажних потужностей

Технології прозорості та трейсінгу. Блокчейн для відстеження товарних потоків. Цифрові паспорти продуктів. Прескриптивна аналітика для управління запасами. Платформи для колаборативної планування. Резилієнтність ланцюгів поставок. Стратегії багаторесурсного забезпечення. Системи раннього попередження ризиків. Необхідність адаптації до кліматичних змін.

Інновації «останньої милі»: автономні засоби доставки - дрони, роботи-кур'єри; мережі пунктів видачі замовлень (PUDO); крауд-доставка та peer-to-peer логістика; підписка на доставку, як модель регулярного сервісу, гнучкі часові вікна та реальний трекінг. Екологічні рішення в логістиці. Карбоновий трекінг вантажопотоків. Еко-пакування та системи повернення тари. Оптимізація маршрутів для зменшення викидів. Логістика з нульовим викидом вуглецю. Інвестиції в відновлювані джерела енергії.

Література:

1. Ковальчук С.В. Омніканальність як актуальна концепція ведення бізнесу. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. № 81. 2025. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1772>
2. Омніканальність - це майбутнє клієнтського сервісу. URL: <https://roapp.com.ua/blog/omni-channel/>

3. Сова М.О., Деніжна С.О. Імерсивні технології модернізації освітнього процесу в контексті євроінтеграції. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Том 2. 2022. С. 130-136. URL: https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/spec_2022/part_2/25.pdf

4. Революція на ринку капіталів: як sto змінює гру через токенизацію активів. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4510/4545>

5. Інтегровані «розумні» ланцюги поставок як результат індустрії 4.0. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5baadce7-811c-4726-84b8-437545454973/content>

6. Логістика в індустрії 4.0. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2016/7.pdf

7. Heleen Buldeo Rai, Joséphine Mariquivoi, Matthieu Schorung, Laetitia Dablang. Dark stores in the City of Light: Geographical and transportation impacts of «quick commerce» in Paris. Research in Transportation Economics. Vol. 100. 2023. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0739885923000732>

8. Кіркопуло К.Г., Тонконогий В.М. Аналіз застосування IoT та інтелектуальних датчиків для моніторингу та управління технологічними процесами. *Електротехнічні та комп'ютерні системи*. № 40. 2024. URL: <https://eltecs.op.edu.ua/index.php/journal/article/download/3279/1184/>

9. Інновації в логістиці: перспективи використання технології блокчейн у ланцюгах поставок. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/36.pdf

10. Особливості розвивання системи управління ланцюгами постачання на основі технології блокчейн. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/5068/5014/>

11. Проблеми та перспективи зміни ланцюгів поставок з метою мінімізування втрат під час війни. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1769/1705/>

Тема 9. Системи стимулювання інноваційної діяльності в умовах глобальних викликів

Сучасна парадигма інноваційних екосистем. Перехід від лінійних моделей до екосистемного підходу. Концепція "трійної спіралі": університети-бізнес-держава. Глобальні тренди у стимулюванні інновацій: open innovation, living labs. Вплив Четвертої промислової революції на інструменти стимулювання. Економічні теорії стимулювання інновацій. Поведінкові аспекти інноваційної діяльності. Роль організаційної культури в стимулюванні інновацій

Державні механізми стимулювання інновацій. Податкові кредити на НДДКР: світовий досвід та українські реалії. Спеціальні режими оподаткування для стартапів (Diia.City). Державні венчурні фонди та фонди фондів. Гарантійні програми для інноваційних проєктів. Грантова підтримка перспективних досліджень. Концепція регуляторних «пісочниць» для тестування інновацій. Fast-track процедури для інноваційних проєктів. Адаптація законодавства до технологічних викликів. М'яке регулювання (soft law) для нових технологій. Міжнародна гармонізація регуляторних підходів.

Корпоративні системи стимулювання інновацій. Системи управління ідеями та внутрішніх стартапів. Agile-методології в корпоративних інноваціях. Побудова інноваційної культури в організації. KPI та системи мотивації для інноваційних команд. Корпоративні акселератори та венчурні фонди. Партнерства з університетами та науковими установами. Краудсорсинг та відкриті інноваційні платформи. Спільні R&D проєкти з конкурентами (coopetition).

Література:

1. Заблоцький Б.Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності: навчальний посібник: Новий світ, 2021, 427 с.

2. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навчальний посібник: Харків: Університетська книга. 2023. 336 с.

3. Руснак А.В., Савченко О. Г., Ломоносов Д.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навчальний посібник: Іліон. 2021. 324 с.
4. Онищенко В.О., Литвиненко С.Л., Литвиненко Л.Л. Управління інноваціями. Менеджмент: навчальний посібник: Кондор. 2022. 284 с.
5. Research and Innovation. URL: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/research-and-innovation_en
6. HORIZONT 2020. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-2020_en
7. Innovation Management in Knowledge-Driven Economy. – Brussels-Luxembourg: European Commission, Directorate-general for Enterprise, 2004. URL: https://www.researchgate.net/publication/296196227_Innovation_Management_and_the_Knowledge-Driven_Economy
8. Innovation tomorrow. Innovation policy and the regulatory framework: Making innovation an integral part of the broader structural agenda. Innovation papers. № 28. – Brussels-Luxembourg: European Commission, Directorate-general for Enterprise, 2006. URL: https://www.researchgate.net/publication/280522650_INNOVATION_TOMORROW
9. The Theory of Lisbon. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/5/the-treaty-of-lisbon>

Тема 10. Системи оцінювання ефективності управління інноваційною діяльністю

Сутність та особливості оцінювання інноваційної діяльності. Багаторівневий підхід: проектний, портфельний, стратегічний рівні. Концепція «збалансованої системи показників» (BSC) для інновацій. Врахування часового лагу між інвестиціями та результатами. Баланс між фінансовими та нефінансовими метриками. Інтегральні індекси інноваційної активності. Показники Total Innovation Management. Вимірювання інноваційної культури організації. Бенчмаркінг інноваційної ефективності.

Ключові показники інноваційної ефективності (KPI). R&D Intensity. Return on Innovation Investment (ROI2). Вартість портфеля інноваційних проектів. Дохід від нових продуктів. Чиста теперішня вартість інноваційного портфеля (NPV). Інноваційний pipeline: кількість ідей на різних стадіях. Швидкість виведення нових продуктів на ринок (time-to-market). Коефіцієнт успішності інноваційних проектів. Індекс задоволеності клієнтів інноваціями (NPS). Рівень адаптації інновацій співробітниками.

Оцінка ефективності інноваційних проектів. Методи дисконтування грошових потоків для інновацій. Реальні опції в оцінці інноваційних проектів. Аналіз чутливості та сценарне моделювання. Stage-Gate моделі оцінки на кожному етапі. Вимірювання соціальної та екологічної вартості. Індекс інноваційної зрілості організації. Оцінка інтелектуального капіталу. Вимірювання інноваційної культури.

Література:

1. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник: К.: Центр навчальної літератури. 2021. 496 с.
2. Іванова О.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навчальний посібник: Харків: НУА-Видавництво. 2020. 108 с.
3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навчальний посібник: Харків: Університетська книга. 2023. 336 с.
4. Плахотнік О. Економіка інновацій: конспект лекцій для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня всіх технічних спеціальностей / О. Плахотнік. Кам'янське: ДДТУ. 2022. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-kl54.pdf>

РОЗДІЛ, ТЕМА	Кількість годин					
	Лекції	Прак-тичні заняття	Само-стійна робота	Інд. робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1 Основи інноваційної діяльності в новій реальності						
Інновації як драйвер економічної трансформації	2	2	5	2	4	тести, опитування, обговорення
Інноваційні екосистеми - екосистема стартапів, кластерів, університетів	4	2	6			тести, опитування, обговорення
Екологічна політика та циркулярна економіка – нова парадигма бізнесу	8	4	6			тести, опитування, обговорення
Технологічні тренди, що формують майбутнє (Deep Tech)	4	2	6			тести, опитування, задачі
Змістовий модуль 2 Інструменти та процес інновацій						
Інноваційний менеджмент: від ідеї до впровадження	4	2	6	3	6	опитування, обговорення
Фінансування інновацій: джерела та інструменти	4	4	6			опитування, обговорення, розрахунок показників бізнес-плану інноваційного проекту
Маркетинг інновацій	4	4	6			опитування, обговорення
Інновації в торгівлі та логістиці	8	4	6			опитування, обговорення
Системи стимулювання інноваційної діяльності в умовах глобальних викликів	4	4	6			опитування, тести, задачі
Системи оцінювання ефективності управління інноваційною діяльністю	4	2	6			опитування, тести, задачі
РАЗОМ	46	30	59	5	10	–

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Інноваційна діяльність в бізнесі»

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема 1. Інновації як драйвер економічної трансформації

Мета: Засвоїти теоретичні основи інновацій як чинника економічної трансформації, набутти навичок аналізу інноваційної діяльності на основі сучасних методологій та рейтингів, розробити пропозиції щодо стимулювання інновацій в Україні з урахуванням світового досвіду та військових реалій.

Питання для обговорення:

1. Як концепція "creative destruction" Й. Шумпетера пояснює роль інновацій у структурних змінах економіки?
2. Наведіть приклади п'яти типів інновацій Шумпетера в сучасних умовах (технології, бізнес-моделі, ринки).
3. Як теорія довгих хвиль Кондратьєва допомагає прогнозувати майбутні технологічні тренди?
4. Проаналізуйте шостий технологічний уклад: ключові галузі та їхній потенціал для України.
5. Назвіть переваги та недоліки Global Innovation Index як інструменту оцінки інноваційної спроможності країн.
6. Які чинники визначають позиції України у світових рейтингах інновацій (Bloomberg Innovation Index)?
7. Які механізми програми Horizon Europe можуть бути використані українськими науковцями та бізнесом?
8. Як війна вплинула на інноваційний потенціал України та які сектори демонструють резилієнтність?
9. Оцініть ефективність державних програм підтримки інновацій (наприклад, eRobota, Diiia.City) в умовах воєнного стану.
10. Які стратегічні напрями інноваційного розвитку є пріоритетними для відбудови України після війни?

Практичне заняття № 2

Тема 2. Інноваційні екосистеми - екосистема стартапів, кластерів, університетів

Мета: Засвоїти принципи побудови та функціонування інноваційних екосистем, набутти навичок аналізу взаємодії між університетами, стартапами та кластерами, розробити пропозиції щодо розвитку екосистем в Україні з урахуванням світового досвіду.

Питання для обговорення:

1. Які ключові відмінності між екосистемним підходом та традиційними лінійними моделями інновацій?
2. Проаналізуйте еволюцію ролі університетів від освітніх установ до інноваційних хабів (моделі 1.0-4.0).
3. Які механізми комерціалізації університетських розробок є найефективнішими в українському контексті?
4. Як взаємодіють різні компоненти стартап-екосистеми на різних стадіях життєвого

циклу стартапу?

5. Чим кластери Портера відрізняються від інноваційних екосистем та яка їхня роль у сучасній економіці?
6. Проаналізуйте успішні світові кейси (Кремнієва долина, Ізраїль, Сінгапур) – які фактори визначили їхній успіх?
7. Як війна вплинула на розвиток інноваційних екосистем в Україні та які нові можливості з'явилися?
8. Чим пояснюється регіональна спеціалізація інноваційних екосистем України (Київ, Львів, Харків, Одеса)?
9. Які уроки можна запозичити з успіху українських кейсів (Grammarly, GitLab, MacPaw) для підтримки нових стартапів?
10. Які інструменти державної політики є найефективнішими для стимулювання розвитку інноваційних екосистем в Україні?

Практичне заняття № 3

Тема 3. Екологічна політика та циркулярна економіка – нова парадигма бізнесу

Мета: Засвоїти теоретичні засади циркулярної економіки та міжнародні стандарти екологічної політики, набути навичок аналізу взаємозв'язку між економічними моделями та сталим розвитком.

Питання для обговорення:

1. Які структурні вади лінійної економіки обумовлюють необхідність переходу до циркулярної моделі?
2. Проаналізуйте еволюцію принципів 3R до 9R: які нові елементи з'явилися та чому?
3. Як концепція біомімікрії може бути використана для розробки інноваційних бізнес-рішень?
4. Оцініть взаємозв'язок Цілей сталого розвитку ООН та принципів циркулярної економіки.
5. Які механізми Європейського зеленого курсу є найбільш перспективними для України?
6. Проаналізуйте вплив Механізму коригування вуглецевого кордону (CBAM) на український експорт.
7. Які переваги та ризики ESG-стандартизації для українських компаній?

Практичне заняття № 4

Тема 3. Екологічна політика та циркулярна економіка – нова парадигма бізнесу

Мета: Опанувати практичні інструменти реалізації циркулярних бізнес-моделей, набути навичок аналізу технологічних та фінансових механізмів циркулярної економіки.

Питання для обговорення:

1. Порівняйте ефективність бізнес-моделей «Product-as-a-Service» та «Sharing Economy» в українському контексті.
2. Які механізми розширеної відповідальності виробника є найбільш ефективними для України?
3. Проаналізуйте переваги та недоліки «зелених» державних закупівель як інструменту стимулювання циркулярної економіки.
4. Які технології Industry 4.0 (IoT, блокчейн, AI) є найперспективнішими для замкнення матеріальних потоків?
5. Оцініть потенціал «зелених» облігацій та венчурного фінансування для циркулярних стартапів в Україні.
6. Які регуляторні бар'єри перешкоджають впровадженню циркулярних бізнес-моделей в Україні?
7. Як цифрові платформи можуть трансформувати традиційні галузі через принципи циркулярної економіки?

Практичне заняття № 5

Тема 4. Технологічні тренди, що формують майбутнє (Deer Tech)

Мета: Засвоїти онтологічні основи феномену Deer Tech через деконструкцію його відмінностей від традиційних технологічних рішень, зокрема через аналіз таких детермінант як: висока технологічна складність, міждисциплінарна природа, довгостроковий горизонт комерціалізації та трансформаційний потенціал щодо створення нових ринків.

Питання для обговорення:

1. Які критерії відрізняють Deer Tech від традиційних технологічних рішень та які переваги вони дають у довгостроковій перспективі?
2. Проаналізуйте міждисциплінарний характер Deer Tech на прикладі поєднання біотехнологій, квантових обчислень та матеріалознавства.
3. Які ризики та етичні виклики пов'язані з розвитком CRISPR-технологій та синтетичної біології?
4. Оцініть комерційний потенціал квантових обчислень для розв'язання складних задач у фінансах, логістиці та охороні здоров'я.
5. Які особливості фінансування Deer Tech проектів через венчурні фонди та державні програми підтримки?
6. Які механізми захисту інтелектуальної власності є найефективнішими для Deer Tech стартапів?
7. Проаналізуйте вплив приватної космонавтики (SpaceX, Blue Origin) на глобальні комунікації та дослідження космосу.
8. Які перспективи розвитку нейроморфних обчислень та їх потенційний вплив на штучний інтелект?
9. Як технології Starlink та супутникових мереж змінюють глобальну комунікаційну інфраструктуру?
10. Оцініть конкурентні переваги України у розвитку окремих напрямів Deer Tech та шляхи їх комерціалізації.

Практичне заняття № 6

Тема 5. Інноваційний менеджмент: від ідеї до впровадження

Мета: Засвоїти теоретико-методологічні основи інноваційного менеджменту як системи управління процесами створення та впровадження нововведень, включаючи аналіз еволюції підходів від традиційних моделей до сучасних гнучких методологій.

Питання для обговорення:

1. Які фундаментальні відмінності між інноваційним та традиційним менеджментом визначають особливості управління інноваційними проектами?
2. Проаналізуйте переваги та обмеження Stage-Gate моделі в порівнянні з Agile-методологіями в контексті управління інноваціями.
3. Які критерії відбору інноваційних ідей є найбільш ефективними для формування збалансованого інноваційного портфелю?
4. Як принцип "трьох горизонтів" McKinsey допомагає в стратегічному плануванні інноваційної діяльності організації?
5. Які методи генерації ідей є найбільш продуктивними для створення радикальних інновацій?
6. Проаналізуйте етапи створення мінімально життєздатного продукту (MVP) та їх вплив на успішність інноваційного проекту.
7. Які стратегії мінімізації ризиків є найефективнішими для різних типів інноваційних проектів?
8. Як побудова інноваційної культури впливає на ефективність інноваційної діяльності організації?
9. Які організаційні структури найкраще сприяють розвитку інновацій в сучасних

умовах?

10. Як система мотивації може стимулювати інноваційну активність співробітників?
11. Які ключові показники ефективності (KPI) найкраще відображають успішність інноваційної діяльності?
12. Як інтегральні системи оцінки допомагають у прийнятті стратегічних рішень в інноваційному менеджменті?
13. Проаналізуйте взаємозв'язок між інноваційною стратегією та корпоративною культурою організації.

Практичне заняття № 7

Тема 6. Фінансування інновацій: джерела та інструменти

Мета: Засвоїти теоретичні основи та практичні механізми фінансування інноваційної діяльності, зокрема венчурне фінансування, краудфандинг та державну підтримку, для ефективного управління інноваційними проектами на різних стадіях їх життєвого циклу.

Питання для обговорення:

1. Які особливості інноваційних проектів обумовлюють специфіку їх фінансування порівняно з традиційними інвестиційними проектами?
2. Як концепція "долини смерті" впливає на стратегію фінансування інноваційних проектів?
3. Які переваги та недоліки венчурного фінансування як інструменту підтримки інновацій?
4. Як функціонує механізм поетапного фінансування (staged financing) у венчурних проектах?
5. Які фактори ускладнюють оцінку вартості інноваційних компаній?
6. Які моделі краудфандингу є найефективнішими для різних типів інноваційних проектів?
7. Які правові аспекти краудінвестингу необхідно враховувати при залученні фінансування?

Практичне заняття № 8

Тема 6. Фінансування інновацій: джерела та інструменти

Мета: Оволодіти практичними навичками обґрунтування бізнес-планів стартап-проектів, оцінки ризиків та залучення фінансування в умовах української економіки з урахуванням впливу війни та євроінтеграційних процесів.

Питання для обговорення:

1. Які критерії оцінки стартап-проектів є найважливішими для потенційних інвесторів?
2. Які особливості бізнес-планування для стартап-проектів в умовах високої невизначеності?
3. Які види ризиків є найбільш характерними для українських стартапів та які методи їх оцінки?
4. Як війна вплинула на умови фінансування стартап-проектів в Україні?
5. Які перспективи розвитку венчурного фінансування в Україні в контексті євроінтеграції?
6. Які альтернативні джерела фінансування є найдоступнішими для українських стартапів?
7. Як токенизація активів (STO) може сприяти фінансуванню українських стартапів?

Практичне заняття № 9

Тема 7. Маркетинг інновацій

Мета: Засвоїти теоретичні засади та методологічні підходи до стратегічного планування маркетингу інновацій, включаючи аналіз ринкового середовища, сегментацію споживачів та розробку унікальної ціннісної пропозиції для інноваційних продуктів.

Питання для обговорення:

1. Які особливості маркетингового комплексу 4P/7P для інноваційних продуктів порівняно з традиційними товарами?
2. Як теорія дифузії інновацій Е. Роджерса впливає на формування маркетингової стратегії?
3. Які критерії прийняття інновацій споживачами є найважливішими для успішного виходу на ринок?
4. Які методи ідентифікації цільових сегментів є найефективнішими для інноваційних продуктів?
5. Як аналіз конкурентного середовища відрізняється для інноваційних та традиційних продуктів?
6. Які стратегії позиціонування є найбільш ефективними для різних типів інновацій?
7. Як розробляється унікальна ціннісна пропозиція для інноваційного продукту?
8. Які особливості брендингу для інноваційних продуктів?
9. Як тип інновації впливає на вибір маркетингової стратегії?

Практичне заняття № 10

Тема 7. Маркетинг інновацій

Мета: Оволодіти практичними інструментами маркетингових досліджень, цифрового маркетингу та аналітики для ефективного просування інноваційних продуктів на ринку.

Питання для обговорення:

1. Які методи маркетингових досліджень є найефективнішими для вивчення потенційного попиту на інноваційні продукти?
2. Як проводиться тестування концепції продукту та юзабіліті-тестування прототипів?
3. Які переваги та недоліки пілотного впровадження для інноваційних продуктів?
4. Які інструменти цифрового маркетингу є найбільш ефективними для просування інновацій?
5. Як використовувати контент-маркетинг для демонстрації цінності інноваційного продукту?
6. Які особливості маркетингу в соціальних мережах для інноваційних продуктів?
7. Як використовувати AI та аналітику для персоналізації маркетингових комунікацій?
8. Які метрики ефективності є найважливішими для оцінки успішності маркетингу інновацій?
9. Як проводити A/B тестування маркетингових повідомлень для інноваційних продуктів?

Практичне заняття № 11

Тема 8. Інновації в торгівлі та логістиці

Мета: Засвоїти сучасні підходи до цифровізації торговельних процесів та автоматизації логістики, зокрема омніканальні стратегії, інноваційні платіжні рішення та впровадження технологій Industry 4.0 у ланцюги поставок.

Питання для обговорення:

1. Які переваги омніканальної моделі торгівлі порівняно з традиційними підходами?
2. Як AI-аналітика трансформує персоналізацію торгового досвіду?
3. Які перспективи впровадження CBDC та криптоплатежів у роздрібній торгівлі?
4. Як роботизовані складські системи (AGV, AMR) підвищують ефективність логістики?
5. Які переваги та виклики пов'язані з використанням «dark stores»?
6. Як IoT-сенсори забезпечують моніторинг стану товарів у логістичних ланцюгах?
7. Які фактори впливають на ефективність AI-планування маршрутів?
8. Як електрифікація транспорту впливає на логістичні операції?
9. Які моделі спільного використання вантажних потужностей є найперспективнішими?
10. Як блокчейн забезпечує прозорість товарних потоків?

Практичне заняття № 12

Тема 8. Інновації в торгівлі та логістиці

Мета: *Оволодіти інструментами підвищення резилієнтності ланцюгів поставок, стратегіями впровадження екологічних рішень та інноваційних моделей доставки «останньої милі».*

Питання для обговорення:

1. Як прескриптивна аналітика допомагає в управлінні запасами?
2. Які стратегії багаторесурсного забезпечення підвищують стійкість ланцюгів поставок?
3. Як системи раннього попередження ризиків інтегруються в логістичні процеси?
4. Які інновації останньої милі є найбільш перспективними для міст України?
5. Як автономні засоби доставки (дрони, роботи-кур'єри) змінюють логістику «останньої милі»?
6. Які переваги мереж пунктів видачі замовлень (PUDO) для е-комерції?
7. Як крауд-доставка та peer-to-peer логістика можуть оптимізувати витрати?
8. Які екологічні рішення є найефективнішими для зменшення вуглецевого сліду в логістиці?
9. Як карбоновий трекінг впливає на управління ланцюгами поставок?
10. Які інвестиції в відновлювальні джерела енергії є пріоритетними для логістичних компаній?

Практичне заняття № 13

Тема 9. Системи стимулювання інноваційної діяльності в умовах глобальних викликів

Мета: *Засвоїти сучасні підходи до державного та міжнародного регулювання інноваційної діяльності, зокрема інструменти фіскальної політики, регуляторні інновації та міжнародну гармонізацію стимулювання інновацій в умовах глобальних викликів.*

Питання для обговорення:

1. Як концепція "трійної спіралі" впливає на формування національних інноваційних систем?
2. Які переваги та недоліки податкових кредитів на НДДКР порівняно з прямим фінансуванням?
3. Як спеціальні режими оподаткування (наприклад, [Diia.City](#)) сприяють розвитку стартапів?
4. Які функції виконують державні венчурні фонди та фонди фондів в інноваційній екосистемі?
5. Як регуляторні "пісочниці" сприяють тестуванню інноваційних рішень?
6. Які механізми м'якого регулювання (soft law) є найефективнішими для нових

технологій?

7. Як міжнародна гармонізація регуляторних підходів впливає на інноваційну діяльність?

8. Які глобальні тренди стимулювання інновацій (open innovation, living labs) є найперспективнішими для України?

9. Як Четверта промислова революція змінює інструменти державного стимулювання інновацій?

Практичне заняття № 14

Тема 9. Системи стимулювання інноваційної діяльності в умовах глобальних викликів

Мета: Оволодіти практичними інструментами корпоративного управління інноваційною діяльністю, включаючи системи мотивації, внутрішні інноваційні процеси та партнерські моделі співпраці в умовах глобальної конкуренції.

Питання для обговорення:

1. Які моделі управління внутрішніми стартапами є найефективнішими у великих корпораціях?
2. Як Agile-методології інтегруються в корпоративні інноваційні процеси?
3. Які ключові елементи інноваційної культури організації?
4. Які KPI найкраще відображають ефективність інноваційних команд?
5. Які переваги корпоративних акселераторів та венчурних фондів?
6. Як партнерства з університетами та науковими установами підвищують інноваційний потенціал компаній?
7. Які механізми краудсорсингу є найефективнішими для генерації інноваційних ідей?
8. Які переваги та ризики спільних R&D проєктів з конкурентами (coopetition)?
9. Як системи мотивації впливають на інноваційну активність співробітників?

Практичне заняття № 15

Тема 10. Системи оцінювання ефективності управління інноваційною діяльністю

Мета: Засвоїти сучасні методики та інструменти оцінювання ефективності інноваційної діяльності на різних рівнях управління, включаючи проєктний, портфельний та стратегічний аспекти, для прийняття обґрунтованих управлінських рішень в умовах невизначеності.

Питання для обговорення:

1. Які особливості оцінювання інноваційної діяльності відрізняють його від традиційного оцінювання бізнес-процесів?
2. Як концепція збалансованої системи показників (BSC) адаптується для потреб оцінки інноваційної діяльності?
3. Які переваги та недоліки фінансових та нефінансових показників оцінки інновацій?
4. Як врахування часового лагу впливає на точність оцінки ефективності інноваційних інвестицій?
5. Які ключові показники інноваційної ефективності (KPI) є найбільш інформативними для різних рівнів управління?
6. Як методи реальних опціонів допомагають оцінити вартість інноваційних проєктів?
7. Які механізми Stage-Gate моделі забезпечують ефективну оцінку на різних етапах інноваційного процесу?
8. Як вимірюється інноваційна культура організації та який її вплив на загальну

ефективність?

9. Які інструменти бенчмаркінгу є найефективнішими для порівняння інноваційної продуктивності?

10. Як оцінюється соціальна та екологічна вартість інноваційних проектів?

11. Які методики використовуються для оцінки інтелектуального капіталу організації?

12. Як аналіз чутливості та сценарне моделювання допомагають у оцінці ризиків інноваційних проектів?

13. Які особливості оцінки ефективності портфеля інноваційних проектів порівняно з оцінкою окремих проектів?

6. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Тематика тренінгу

Тренінг – практико-орієнтований процес набуття здобувачами фахового досвіду в частині виконання професійних завдань в галузі управління інноваційною діяльністю.

Метою тренінгу є узагальнення теоретичних знань та застосування в практичній діяльності набутих вмінь та навиків, отриманих студентами під час вивчення навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність в бізнесі».

Тема тренінгу: Розробка та просування інноваційного стартап-проекту

Структура, організація і проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з основами створення інноваційних стартапів, їх життєвим циклом та ключовими етапами розробки бізнес-моделі.

2. **Організаційна частина** полягає у створенні креативного середовища для генерації ідей, встановленні принципів роботи в командах та формулюванні очікуваних результатів тренінгу.

3. **Практична частина** реалізується через розробку повноцінного стартап-проекту:

3.1. студентська група ділиться на 4-6 команд по 3-5 осіб

3.2. кожна команда обирає проектного менеджера

Етапи роботи:

- генерація ідеї та аналіз ринку;
- розробка бізнес-моделі за методологією Lean Canvas;
- створення фінансової моделі проекту;
- розробка презентації для інвесторів (pitch deck).

4. **Підведення підсумків** відбувається шляхом презентації стартап-проектів перед "інвестиційною комісією" з обговоренням техніко-економічного обґрунтування та відповідями на запитання. Викладач оцінює роботу групи та, відповідно, рівень знань кожного студента.

Результати тренінгу оцінюються викладачем у балах за стобальною шкалою.

Тема тренінгу: Розробка системи KPI для інноваційного проекту

Структура, організація і проведення тренінгу:

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення з принципами побудови системи ключових показників ефективності для інноваційних проектів.

Організаційна частина полягає у формуванні команд аналітиків, встановленні методології розробки КРІ та визначенні вимог до системи моніторингу.

Практична частина передбачає створення збалансованої системи показників:

- Аналіз життєвого циклу проекту
- Визначення критичних факторів успіху
- Розробка КРІ для різних рівнів управління
- Створення системи звітності та моніторингу
- Розробка механізмів корекції діяльності

Підведення підсумків відбувається через захист розроблених систем КРІ з демонстрацією механізмів відстеження показників та прийняття управлінських рішень.

Результати тренінгу оцінюються викладачем у балах за стобальною шкалою.

1. САМОСТІЙНА РОБОТА

Мета самостійної роботи: формування в майбутніх фахівців з підприємництва та торгівлі системного розуміння інноваційних процесів та розвиток аналітичних навичок для ефективного управління інноваційною діяльністю в сучасному бізнес-середовищі.

Завдання самостійної роботи:

- поглиблене вивчення теоретичного матеріалу з дисципліни;
- розвиток навичок критичного аналізу інноваційних процесів;
- формування власної обґрунтованої позиції щодо сучасних тенденцій інноваційного розвитку;
- набуття практичних вмінь у аналізі та оцінці інноваційних проектів.

Теми есе для самостійної роботи:

1. «Циркулярна економіка як драйвер інноваційної трансформації бізнесу »;
2. «Deer Tech інновації в Україні в розрізі подолання «долини смерті» »
3. «Венчурний капітал в Україні: трансформація інвестиційної парадигми в умовах війни та відбудови»
4. «Інноваційний менеджмент в умовах VUCA-світу»
5. «Оцінка ефективності інноваційної діяльності - комбінація кількісних та якісних індикаторів»

Вимоги до оформлення та здачі роботи:

- Есе виконується у письмовій формі обсягом 5-7 сторінок
- Обов'язкове використання наукового стилю викладу
- Наявність власних аналітичних висновків та пропозицій
- Використання актуальних даних та кейсів з практики українських компаній
- Чітка структура: вступ, основна частина, висновки, список джерел

Критерії оцінювання:

- Глибина розкриття теми та обґрунтованість аргументів (0-25 балів)
- Використання сучасної теоретичної бази та практичних даних (0-25 балів)
- Наявність власних аналітичних висновків та пропозицій (0-25 балів)
- Логіка побудови та якість оформлення роботи (0-25 балів)

Загальна оцінка виставляється за 100-бальною шкалою.

2. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі методами навчання є лекції, практичні заняття, консультації викладачів, самостійна робота, робота в групах, поточне опитування, тестування, обговорення та моделювання практичних ситуацій, тренінг.

3. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Інноваційна діяльність в бізнесі» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання під час тренінгу;
- оцінювання виконання самостійної роботи;
- екзамен.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу декана факультету за наявності поважних причин (напр., відсутність через хворобу та наявність відповідної довідки).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності під час вивчення дисципліни, проведення контрольних заходів.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (напр., карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу декана факультету.

11. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне від отриманих оцінок під час занять по темах 1–5 – не рідше одного разу на 2 практичні заняття	Контрольна робота	Середнє арифметичне від отриманих оцінок під час занять за темами 5–10 – не рідше одного разу на 2 практичні заняття	Контрольна робота	Оцінка за виконання завдання тренінгу	Оцінка за виконання завдання	Теоретичне питання – 20 балів, 10 тестів – 50 балів, задача – 30 балів

Поточне опитування під час заняття:

- **90–100 балів** – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;
- **75–89 балів** – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- **65–74 бали** – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;
- **60–64 бали** – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;
- **1–59 балів** – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

- **90–100 балів** – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

- **75–89 балів** – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;
- **65–74 бали** – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;
- **60–64 бали** – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;
- **1–59 балів** – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

- **90–100 балів** – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;
- **75–89 балів** – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;
- **60–74 балів** – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;
- **1–59 балів** – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота, екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від **0 до 20 балів**:

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання;

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально **50 балів**;

1 задача, за розв’язання якої студент може отримати від **0 до 30 балів**:

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує

практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання;

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

12. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	«відмінно»	A (відмінно)
85 – 89	«добре»	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	«задовільно»	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	«незадовільно»	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01 – 34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

**13. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

№ зп	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран.	1–10
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows.	1–10
3.	Комунікаційна навчальна платформа (MOODLE) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1–10
4.	Комунікаційне програмне забезпечення ZOOM для проведення занять в режимі онлайн (за необхідності).	1–10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Гражевська Н. Механізм саморозвитку економічних систем у концепції "творчого руйнування" Й. Шумпетера. *Економіка*. Т. 4(145). 2013. С. 11-12 URL: https://www.researchgate.net/publication/289939529_THE_MECHANISM_ECONOMIC_SYSTEMS_SELF-DEVELOPMENT_IN_THE_CONCEPT_OF_CREATIVE_DESTRUCTION_BY_J_SCHUMPETER
2. Маслюківська А. Інноваційна теорія йозефа шумпетера: від класичного визначення поняття "інновація" до сучасного розуміння інноваційних ідей. *Економіка*. Т. 4(145). 2013. С. 59-61 URL: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/145_21.pdf
3. Близнюк Т.П. Теоретичні аспекти теорії довгих хвиль М. Кондратьєва. URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/21f076f1-a52c-47ff-8b73-1bca5ba7a85b/content>
4. Інноваційний фонд Європейської комісії вартістю 4 мільярди Євро проводить конкурс пропозицій. URL: <https://ua.dsissolar.com/info/european-commission-s-4-billion-innovation-fund-89007650.html>
5. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні у 2023 році: науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. – К.: УкрІНТЕІ, 2024. – 108 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/informatsiyno-analitychni/2024/05.08.2024/Naukovo-analitychna.dopovid-Naukova.naukovo-tekhnichna.ta.innovatsiyna.diyalnist.v.Ukrayini.u.2023.rotsi-05.08.2024.pdf>
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
7. Global Innovation Index. URL: <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index>
8. Цивільний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
9. Bloomberg Innovation Index. URL: <https://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/>
10. European Innovation Scoreboard. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en
11. Horizon Europe strategic plan 2025-2027 for research and innovation to underpin journey to a green, digital and resilient future. URL: <https://horizon-europe.org.ua/en/news/info/horizon-europe-strategic-plan-2025-2027-for-research-and-innovation-to-underpin-journey-to-a-green-digital-and-resilient-future/>
12. Digital Europe Programme. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>
13. Cohesion Policy. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/investment-policy_en
14. The New European Innovation Agenda. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda_en
15. Волощук К.Б., Волощук В.Р. Концептуальні засади інноваційної екосистеми підприємницької діяльності та здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів (технологій) подвійного використання. *Підприємництво і торгівля*. Т. 39. 2023. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1479/1390>
16. Петченко М.В. Структурна будова інноваційної екосистеми. Актуальні проблеми економіки № 10 (220). 2019. С. 103-113. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2019/10/10_2019_103-113.pdf
17. Інноваційна екосистема України: огляд сучасності / Антонюк О.В. та ін. Київ: ДНУ «Інститут математики НАН України», 2020. 275 с.

17. Дерій Ж.В. Роль науково-інноваційних екосистем університетів у відбудові та сталому розвитку громад. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. Т.2 (42). 2025. С. 9-22. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2\(42\)-9-22](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-9-22)
18. OECD Centre for Educational Research and Innovation (CERI). URL: <https://www.oecd.org/education/ceri/>
19. Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego 2010-2020. URL: <https://mostwiedzy.pl/pl/publication/strategia-rozwoju-szkolnictwa-wyzszego-2010-2020-uczestnictwo-w-realizacji-przedsiwziecia-opracowan,111633-1>
20. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник: К.: Центр навчальної літератури. 2021. 496 с.
21. Глібо С.В., Розгон О. В., Стріжкова А.В. Інноваційне право: науково-практичний посібник: Харків: НДІ ПЗІРНАПрН України. 2020. 244 с.
22. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник: Центр навчальної літератури. інноваційної діяльності: навчальний посібник:Новийсвіт. 2021. 427 с.
23. Глібо С. В., Розгон О. В., Стріжкова А.В. Інноваційне право: науково-практичний посібник: Харків: НДІ ПЗІРНАПрН України. 2020. 244 с.
24. Грантова програма для українських deep-tech компаній. URL: <https://business.diia.gov.ua/news/hrantova-prohrama-dlia-ukrainskykh-deep-tech-kompanii>
25. What are genome editing and CRISPR-Cas9? URL: <https://medlineplus.gov/genetics/understanding/genomicresearch/genomeediting/>
26. Корнійчук М.В., Назарько А.І. Метаматеріали та структури на їх основі. *Міжнародна науково-технічна конференція «Радіотехнічні поля, сигнали, апарати та системи»*: матеріали конференції 16–22 березня 2015 р., м. Київ, Україна / КПП ім. Ігоря Сікорського, РТФ. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2015. - С. 239-241.
27. Онищенко В. О., Литвиненко С. Л., Литвиненко Л. Л. Управління інноваціями. Менеджмент: навчальний посібник: Кондор. 2022. 284 с.
28. Плахотнік О. Економіка інновацій: конспект лекцій для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня всіх технічних спеціальностей. Кам'янське: ДДТУ. 2022. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-kl54.pdf>
29. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: Підручник. Суми : ВТД «Університетська книга». 2010. – 334 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/16824/1/%d0%98%d0%bd%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%86%d0%b8%d0%be%d0%bd%d0%bd%d1%8b%d0%b9 %d0%bc%d0%b5%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b6%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82.pdf;jsessionid=2E4F652493E134306675416161F50885>
30. Stage-Gate модель. URL: <https://flexi-project.com/uk/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-stage-gate-%D1%84%D0%B0%D0%B7%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D0%B2-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB/>
31. Agile-методологія. URL: <https://flexi-project.com/uk/%D1%89%D0%BE-%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B5-agile%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%83%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2/>
32. Lean Startup методологія. URL: <https://theleanstartup.com/principles>
33. Особливості методики Design Thinking як сучасної стратегії проектування в контексті дизайну середовища. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/9460/7/TPD_2017_13_202-215.pdf
34. Інноваційні методики генерування ідей нових товарів. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Innovative%20methods%20for%20generation%20of%20new%20products%20ideas.pdf>

35. Застосування Scamper-методу генерації нових ідей. URL: https://gamehub-cbhe.deusto.es/wp-content/uploads/2016/04/KNTU_local_training_04052017_part4.pdf
36. Boston consulting group matrix: Opportunities for use in economic analysis / [Gorb O. et al.]. *Scientific Horizons*. Vol. 25(7). 2022. P. 20-30.
37. Edward C Malthouse. Scoring models. URL: https://www.researchgate.net/publication/256454243_Scoring_models
38. Minimum Viable Product (MVP): Ключ до швидкого старту та успіху. URL: <https://flexi-project.com/uk/minimum-viable-product-mvp-%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87-%D0%B4%D0%BE-%D1%88%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%83-%D1%82%D0%B0-%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%85/>
39. Гнилянська Л., Кісь М., Білоус Ю. Особливості фінансування інноваційних проєктів міжнародної технічної співпраці. *Економіка та суспільство*. Том. 54. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2776/2698>
40. Susheng Wang, Hailan Zhou. Staged financing in venture capital: moral hazard and risks. *Journal of Corporate Finance*. Vol. 10. Issue 1. 2004. P. 131-155.
41. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
42. Інноваційні інвестиції. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/25686/mod_resource/content/1/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%97.pdf
43. Пузько С. Г. «Долина смерті» як феномен життєвого циклу інновацій та проблеми її подолання. URL: [https://vz.kneu.ua/download/2021/23\(2\).06/%C2%ABDeathvalley%C2%BB%20as%20a%20phenomenon%20of%20the%20life%20cycle%20of%20innovation%20and%20problems%20of%20overcoming%20it.pdf](https://vz.kneu.ua/download/2021/23(2).06/%C2%ABDeathvalley%C2%BB%20as%20a%20phenomenon%20of%20the%20life%20cycle%20of%20innovation%20and%20problems%20of%20overcoming%20it.pdf)
44. Зайцева А.С. Визначення поняття, форми та основних інструментів венчурного інвестування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. Том. 72-73. 2020-2021. С. 189-196. URL: https://www.researchgate.net/publication/371422068_VIZNACENNA_PONATTA_FORMI_TA_OSNOVNIH_INSTRUMENTIV_VENCURNOGO_INVESTUVANNA
45. Краудфандинг як інноваційне джерело фінансування в Україні. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/85.pdf
46. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник: К.: Центр навчальної літератури. 2021. 496 с.
47. Заблоцький Б.Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності: навчальний посібник: К.: Новий світ. 2021. 427 с.
48. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
49. Непран А.В., Кирчата І.М., Храпач К.Г. Розробка фінансового пану стартап-проєктів з виробництва промислового виробу у системі фінансового менеджменту. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/293681>
50. Онищенко В.О., Литвиненко С.Л., Литвиненко Л.Л. Управління інноваціями. Менеджмент: навчальний посібник: К.: Кондор. 2022. 284 с.
51. Heleen Buldeo Rai, Joséphine Mariquivoi, Matthieu Schorung, Laetitia Dablanc. Dark stores in the City of Light: Geographical and transportation impacts of «quick commerce» in Paris. *Research in Transportation Economics*. Vol. 100. 2023. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0739885923000732>
52. Кіркопуло К.Г., Тонконогий В.М. Аналіз застосування IoT та інтелектуальних датчиків для моніторингу та управління технологічними процесами. *Електротехнічні та*

53. Інновації в логістиці: перспективи використання технології блокчейн у ланцюгах поставок. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/36.pdf
54. Заблоцький Б.Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності: навчальний посібник: Новий світ, 2021, 427 с.
55. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навчальний посібник: Харків: Університетська книга. 2023. 336 с.
56. Руснак А.В., Савченко О. Г., Ломоносов Д.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навчальний посібник: Іліон. 2021. 324 с.
57. Онищенко В.О., Литвиненко С.Л., Литвиненко Л.Л. Управління інноваціями. Менеджмент: навчальний посібник: Кондор. 2022. 284 с.
58. Research and Innovation. URL: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/research-and-innovation_en
59. Бутко М., Бутко І., Мурашко М., Дітковська М., Олійченко І. Менеджмент інноваційної діяльності: навчальний посібник: К.: Центр навчальної літератури. 2021. 496 с.
60. Іванова О.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навчальний посібник: Харків: НУА-Видавництво. 2020. 108 с.
61. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навчальний посібник: Харків: Університетська книга. 2023. 336 с.
62. Плахотнік О. Економіка інновацій: конспект лекцій для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня всіх технічних спеціальностей / О. Плахотнік. Кам'янське: ДДТУ. 2022. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-kl54.pdf>

Додаткові:

1. ВВП. Економічні цикли. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-vvp-ekonomichni-cikli-315150.html>
2. Заїка С. О., Грідін О. В. Інноваційний проект як об'єкт управління. URL: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/4286/1/13.pdf>
3. Клімова Г.П. Феномен інноваційного суспільства в соціально-філософському дискурсі. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/61c774eb-4458-4b50-b0c0-52f430db642b/content>
4. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2022 році: науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. – К.: УкрІНТЕІ, 2023. – 94 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/2023/07/25/Nauk-analit.dopov.Naukova.ta.nauk-tekh.n.diyaln.v.Ukr.2022-25.07.2023.pdf>
5. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні у 2023 році: науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. – К.: УкрІНТЕІ, 2024. – 108 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/informatsiyno-analitychni/2024/05.08.2024/Naukovo-analitychna.dopovid-Naukova.naukovo-tekhnichna.ta.innovatsiyna.diyalnist.v.Ukrayini.u.2023.rotsi-05.08.2024.pdf>
6. Непран А.В., Кирчата І.М., Храпач К.Г. Розробка фінансового плану стартап-проектів з виробництва промислового виробу у системі фінансового менеджменту. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/293681>
7. Сайт Дія. Бізнес Тернопіль – центр підтримки підприємців. URL: <https://business.diia.gov.ua/ternopil>
8. Собко О.М., Марчишин Н.Я. Механізм управління вартістю клієнта як інструмент модернізації системи інноваційного маркетингу на підприємстві. Електронний науково-

практичний журнал «Східна Європа: економіка, бізнес та управління». 2018. Вип. 4 (15). С. 303–313. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/release-dates>

9. Собко О. М., Бойчик І. М., Крисоватий І. А., Смерека С.Б. Розвиток інтелектуального капіталу та управління інноваційними проектами в торгівлі. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 2. С.7-16. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1991>

10. Собко О., Крисоватий І.А. Вдосконалення управління інноваційними проектами та поживлення інноваційної активності підприємств України. *Вісник економіки*. 2021. № 3. С. 97–112. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1268>

11. Собко О.М., Стахурська С.В. Оцінювання управління інтелектуальним потенціалом вітчизняних молокопереробних підприємств. *Сімдесят сьомі економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м. Львів, Україна – м. Переворськ, Польща, 18-19 липня 2023 р.)* / редкол. : О. Патряк та ін.; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. Львів: ФО-П Шпак В.Б. 111 с. ISSN 2522-963X

12. Собко О. М., Стахурська С.В. Механізм управління інтелектуальним потенціалом підприємства. *Science and technology: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference*. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2023. Pp. 243-246. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-technology-problems-prospects-and-innovations-3-5-08-2023-osaka-yaponiya-arhiv/>